

EEN TIJD VAN HERSTEL EN HERSCHEPPING

De laatste jaren geldt de tijd tussen 1 september en 4 oktober binnen onze Kerk als de zogenaamde scheppingsperiode. De eerste dag van september is door paus Franciscus ingesteld als de Wereldgebedsdag voor behoud van de schepping en 4 oktober is, zoals iedere rechtgeaarde katholiek weet, de feestdag van de heilige Franciscus. In deze periode wordt binnen de katholieke gemeenschap aandacht besteed aan Gods schepping. De schepping is Gods eigendom en wij zijn geroepen om als rentmeesters deze wereld zo goed mogelijk te behoeden en bewaren. Alles wat bestaat, is een geschenk van God. Met alle schepselen vormen wij een soort universele familie. Op verzoek van de Groene Kerken schreef ik recent een column over de sabbat en onze verantwoordelijkheid voor onze schepping. Ik laat u graag meelesen.

Sabbat en schepping

In de Heilige Schrift wordt de sabbat allereerst verbonden met de schepping. De zevende dag vormt in het eerste scheppingsbericht een dag van rust. Een dag van recreatie, letterlijk dus herschepping. Mensen en dieren mogen na zes dagen van inspanning rusten en ontspannen. Anders gezegd: de sabbat heeft te maken met van ophouden weten. Even een pas op de plaats om door rust weer op krachten te komen en energie te krijgen. In onze katholieke traditie kennen de Benedictijnen de afwisseling van ora et labora. De dag wordt opgedeeld in momenten van gebed en werk. Het gaat om de heilzame werking van onderbreking. Alleen zo kan het leven, niet alleen voor monniken in kloosters maar voor ons allen, goed en gelukkig worden geleefd.

Sabbat en uittocht

In het Oude Testament wordt de sabbat ook verbonden met de Exodus, de uittocht van het Joodse volk uit de slavernij van Egypte. Natuurlijk heeft deze uittocht alles te maken met herschepping. Israël wordt immers van een slavenvolk herschapen tot een vrij volk dat mag leven voor Gods aangezicht. Ik vermoed dat veel christenen tot voor kort de sabbatrust, bij ons christenen tijdens de zondag, primair op de mens hebben betrokken. De zondag als een dag van kerkgang en ontspanning voor ons mensen.

Zonnelied

De ecologische crisis heeft onze ogen echter geopend en vraagt om een nieuwe en bredere visie. Wij mogen niet langer dieren en planten bedreigen en de aarde vervuilen en uitbuiten. Velen, en niet alleen rooms-katholieken, worden voor die bredere visie geïnspireerd door paus Franciscus. In zijn rondzendbrief 'Laudato Si' (2015) verwijst onze paus naar het prachtige Zonnelied van de heilige Franciscus. In dat loflied op de schepping spreekt de middeleeuwse heilige over broeder zon, zuster maan, broeder vuur en zuster water. Alle onderdelen van de schepping delen in één broeder- en zusterschap.

Een lange sabbat

Duurzaam spreken is echter gemakkelijker dan duurzaam handelen. Toch beseffen wij meer en meer dat de komende decennia grote gedragsveranderingen nodig zijn. Alle mensen, gelovig of ongelovig, hebben allemaal dierbaren die jonger zijn dan zichzelf. Dat feit alleen al kan ons motiveren veel zorgvuldiger -dan tot nu toe- met de aarde om te gaan. De aarde is, met een prachtig beeld van paus Franciscus, ons gemeenschappelijk huis. Zonder de aarde, die ons draagt en voedt, kunnen wij niet leven. Het geloof dat deze aarde Gods eigendom is, vormt voor ons christenen, en allen die in een Schepper geloven, een extra motivatie om als hoveniers deze aarde te koesteren en te beschermen. Wij hebben tot 2050 een lange sabbat nodig. Een tijd dus van herschepping en herstel. Niet steeds meer willen maar juist minder. In kracht van Gods Geest zijn wij als vrienden van Christus geroepen tot ommekeer in denken en handelen.

Mgr. dr. Gerard de Korte